

VISSCHER, Lodewijk G. (Breda 1 maart 1797 – Utrecht 26 januari 1859).

Was van patriotsen huize, ontwikkelde zich op vele terreinen, grotendeels als autodidact. In 1813 werd Visscher aangesteld bij het departement van financiën en in 1817 werd hij controleur der directe belastingen te Brussel. Hij beoefende onder meer de literatuurstudie en had een werkzaam aandeel in de oprichting van het Nederlandse culturele genootschap Concordia (1819). Hij was levenslang een duidelijk voorstander van de Heel-Nederlandse gedachte: hiervan getuigt onder andere zijn brochure *Over het Herstel en de Invoering der Nederlandsche Taal* (1825), waarin hij de versmelting van Noord en Zuid, de taalpolitiek van de regering, het bestrijden van de denationalisering in Vlaanderen en reeds het geleidelijk en verplicht invoeren van de "landstaal" in Wallonië bepleitte, onder het axioma van de taaleenheid in de staat: een vorm van Nederlands taalimperialisme, die nog in 1829 door zijn vriend Jan F. Willems werd gehuldigd.

In het door hem tussen 14 september 1825 en 18 december 1826 opgerichte en grotendeels zelf geredigeerde tijdschrift *De Argus* (Brussel), kwam hij op voor de Nederlandse taalpropaganda, koos hij op ideologisch gebied voor een verlicht febronianisme en wijdde hij zijn aandacht aan kunst en wetenschap. Het tijdschrift heeft echter vooral belang om zijn literaire kritiek, die in de toenmalige constellatie als avant-gardistisch te bestempelen was: hij wees het normatieve toepassen van classicistische regels af en had oog voor persoonlijkheid, originaliteit en literaire psychologie als literaire categorieën. Van zijn politieke overtuiging spreekt ook zijn vergeten toneelstuk *De Verbroedering of de Hollander en Brabander in een vreemd land* (1823). Waarschijnlijk op basis van zijn levensvisie, van deze publicaties en van zijn *Mélanges de poésie et de littérature des Pays-Bas* (1820) en *Bloemlezing uit de beste schriften der Nederlandsche dichters van de 13de tot en met de 18de eeuw* (1820-1822, 3 dln.) werd hij op 31 december 1826 door Willem I benoemd tot hoogleraar voor Nederlandse taal- en letterkunde te Leuven, waar hij tot 20 juni 1829 blijkbaar met enig succes doceerde; daarna kwam echter de door de regering aan de toekomstige priesters opgelegde verplichting deze school te volgen, te vervallen en werd Visscher ambteloos. Van 1831 tot zijn overlijden was hij te Utrecht hoogleraar voor Nederlandse taal- en letterkunde.

Van zijn (dilettantische) belangstelling voor het Middelnederlands getuigde zijn editie van de *Ferguut* (1838), die door de jongeren van de opkomende filologische school uitgekreten werd.

Voor de V.B. blijkt Visscher van belang, omdat hij ook nog na 1830 belangstelling bleef tonen – samen met rari Nantes als Arie de Jager en Jozef A. Alberdingk Thijm – voor de heropleving van taal en letteren in het Zuiden. Dit blijkt onder meer uit zijn

schriftelijke contacten met Willems, Ferdinand A. Snellaert en Prudens van Duyse en uit zijn *Historisch Tijdschrift* (Utrecht, 1841-1842), dat duidelijk Groot-Nederlands van opzet is. Ook zijn persoonlijke en sarcastische toespraak tot het vierde Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres (Utrecht 1854) getuigt van zijn blijvend nastreven van de Nederlandse eenheid en zijn bewondering voor de tijd van het Verenigd Koninkrijk en Willem I.

LITERATUUR: J. Wap, 'Lodewijk Gerard Visscher', in *Levensberigten... van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde* (1859), p. 66-78; – J.G. Frederiks en F.J. van den Branden, *Biografisch Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandsche Letterkunde*, 1892²; – H. Brugmans, 'Visscher, Lodewijk', in *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*, IV, 1918; – H. de Buck, *De studie van het Middelnederlandsch*, 1930; – G. Brom, *Geschiedschrijvers van onze letterkunde*, 1944; – M. Sabbe, *Uit den Taalstrijd in Zuid-Nederland tusschen 1815-1830*, 1939; – M. Hanot, 'Literaire kritiek in "De Argus"', in *Nieuwe Taalgids* (1955), p. 276-287; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, I-II, 1963; – M. Hanot, 'De Brusselse tijdschriften (1815-1846) en de Nederlandse letterkunde', in A. Deprez en W. Gobbers, *Vlaamse literatuur van de negentiende eeuw. Dertien verkenningen*, 1990, p. 84-119; – G.J. Vis, 'De jongste van de klas. L.G. Visscher (1797-1859) tussen literatuur en wetenschap', in *De Negentiende Eeuw*, jg. 19, nr. 2 (1995), p. 97-108; – A. de Clercq en A. Deprez, *De tijdschriften van 1815 tot 1833 (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 31, 1996)*.

ADA DEPREZ*